

PERSBERICHT

21 januari 2020

Verslag aan het federale parlement: Dienst Vreemdelingenzaken: Behandeling van aanvragen voor gezinshereniging

Het Rekenhof heeft de regelgeving over gezinshereniging onderzocht. Het ging na of dit proces onder controle is en bekeek de samenwerking tussen de Dienst Vreemdelingenzaken en diens externe partners. In 2018 werd 43% van de visumaanvragen voor lang verblijf in België gemotiveerd aan de hand van gezinshereniging (13.946 aanvragen). Het Rekenhof wijst erop dat de regelgeving nog moet worden vervolledigd. Zo moet de verplichting voor vreemdelingen nog worden uitgevoerd om te verklaren dat ze de fundamentele waarden en normen van de samenleving begrijpen en ernaar zullen handelen. De Dienst Vreemdelingenzaken is momenteel niet in staat alle aanvragen binnen de wettelijke termijn te behandelen. Bijgevolg worden visums en verblijfsvergunningen ambtshalve uitgereikt, omdat de termijn overschreden werd. Zo ook worden aanvragen voor vernieuwing van verblijven voor Belgische en Europese gezinsherenigers niet meer onderzocht bij gebrek aan voldoende middelen. Tot slot zou de samenwerking met de externe partners beter kunnen.

Gezinshereniging is een procedure die vreemdelingen met een familielid dat in België verblijft, de mogelijkheid biedt zich bij dat familielid te voegen onder bepaalde voorwaarden. De regelgeving omvat twee aparte fases: de visumaanvraag staat toe het grondgebied te betreden en de verblijfsaanvraag biedt de mogelijkheid er te blijven. De Dienst Vreemdelingenzaken is verantwoordelijk voor beide types aanvragen, maar de uitreiking van visums gebeurt in samenwerking met de diplomatieke posten en die van verblijfsvergunningen in samenwerking met de gemeenten. In het algemeen nemen deze partners de aanvragen in ontvangst en formuleren ze een advies alvorens het dossier door te sturen aan de Dienst Vreemdelingenzaken, die dan beslist. De Dienst deelt zijn beslissing mee aan de partners, die ze op hun beurt meedelen aan de aanvragers.

Het Rekenhof stelt vast dat de regelgeving moet worden vervolledigd. Zo moet de codificatie die in 2014 werd aangekondigd, worden gerealiseerd en moet de verklaring worden goedgekeurd die is vermeld in de wet van 18 december 2016 en waarin vreemdelingen aangeven dat ze de fundamentele waarden en normen van de samenleving begrijpen en dat ze ernaar zullen handelen. Doordat een akkoord tussen de gemeenschappen over de inhoud van deze verklaring uitblijft, wordt deze maatregel niet uitgevoerd.

Sommige behandelingstermijnen voor dossiers werden in 2016 verlengd. Niettemin is het aantal ambtshalve toegekende visums gestegen in 2018 (311 tegenover 72 in 2017). Die ambtshalve toekenningen komen doordat de Dienst Vreemdelingenzaken de behandelingstermijn overschrijdt.

Wat de verblijven betreft, kan de Dienst Vreemdelingenzaken het aantal ambtshalve uitreikingen omdat er geen onderzoek plaatsvond, niet becijferen. Die ambtshalve uitreikingen kunnen echter leiden tot een definitieve verblijfsvergunning zonder verder onderzoek. De aanvragen voor vernieuwing (7.170 duurzame verblijfskaarten voor Belgische of Europese gezinsherenigers in 2018) worden immers niet meer onderzocht bij gebrek aan middelen.

Bij de verblijven stelde het Rekenhof ook vast dat de dossiers gebrekkig worden opgevolgd. Bovendien laat de dienst systematisch de termijn verstrijken bij een gunstige beslissing. De dienst deelt zijn beslissing maar mee aan de gemeenten bij weigeringen. Die werkwijze is strijdig met goede bestuurspraktijken en verhindert dat positieve beslissingen kunnen worden geregistreerd en onderscheiden van beslissingen die werden genomen zonder dossieronderzoek.

De DNA-procedure biedt aanvragers van visums voor gezinshereniging de mogelijkheid hun verwantschapsband met de gezinshereniger aan te tonen. Wat de dienstverleners en leveranciers betreft die bij die procedure betrokken zijn, zouden de overheidsopdrachten moeten worden vernieuwd, om zo het algemene mededingingsbeginsel te respecteren.

De Dienst Vreemdelingenzaken evalueert de werkzaamheden van de gemeentebesturen in het algemeen als goed, ook al komen een aantal recurrente problemen aan het licht. De Dienst beschikt over weinig middelen om de gemeentebesturen ertoe aan te zetten de onjuiste praktijken te corrigeren.

De FOD Buitenlandse Zaken zou zijn monitoring van de diplomatieke posten moeten baseren op een grondigere risicoanalyse en een betere afdekking van het controledomein moeten garanderen. De FOD zou moeten waarborgen dat de posten effectief worden opgevolgd nadat ze werden gecontroleerd en zou performantie-indicatoren moeten uitwerken.

Het Rekenhof formuleert zesentwintig aanbevelingen om de behandeling van de aanvragen doeltreffender te laten verlopen en de samenwerking met de externe partners te verbeteren.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag *Dienst Vreemdelingenzaken: Behandeling van aanvragen voor gezinshereniging* is bezorgd aan het federale parlement. Het verslag bestaat alleen in elektronische vorm en is, net als dit persbericht en de samenvatting, beschikbaar op www.rekenhof.be.